

УДК 378.1.2:378.14

[https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-7\(25\)-793-806](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-7(25)-793-806)

Пахомова Тетяна Олександрівна доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри англійської філології та лінгводидактики, Запорізький національний університет, вул. Жуковського, 66, м. Запоріжжя, 69063, <https://orcid.org/0000-0002-4660-9925>

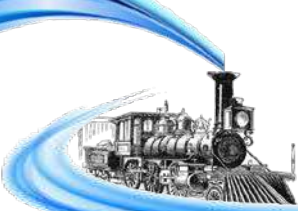
Стефанюк Ольга Дмитрівна кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри управління персоналом, економіки праці та економічної теорії, Полтавський університет економіки і торгівлі, вул. Івана Банка, 3, м. Полтава, 36003, <https://orcid.org/0000-0001-7362-6096>

Герніченко Іван Іванович кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри технологічної та професійної освіти і декоративного мистецтва, Хмельницький національний університет, вул. Інститутська, 11, Хмельницький, 29000, <https://orcid.org/0000-0003-0403-2862>

РОЛЬ ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ФОРМУВАННІ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК СТУДЕНТІВ

Анотація. Сьогодні проєктна діяльність набуває дедалі більшої популярності як ефективний засіб навчання у закладах вищої освіти. В умовах стрімкого розвитку технологій та зростаючих вимог до професійних компетенцій, традиційні методи навчання неспроможні забезпечити студентів необхідними практичними навичками. З огляду на це, проєктна діяльність стає важливим інструментом для інтеграції теоретичних знань з практичними вміннями, що сприяє підвищенню якості освіти та підготовки кваліфікованих фахівців.

В сучасних умовах проєктна діяльність відіграє ключову роль у формуванні практичних навичок студентів, що робить її незамінним елементом сучасної освітньої системи. Актуальність цього напряму дослідження обумовлена необхідністю підготовки висококваліфікованих фахівців, здатних адаптуватися до вимог ринку праці та ефективно працювати в різних професійних контекстах. Адже, проєктна діяльність передбачає розробку та реалізацію проєктів, які відображають реальні проблеми та задачі, що стоять перед фахівцями різних галузей. Такий підхід дозволяє студентам зануритися в професійне середовище, взаємодіяти з колегами та викладачами, а також використовувати отримані знання на практиці. Як правило, проєкти

мають міждисциплінарний характер, що додатково розвиває навички роботи в команді, комунікації та управління часом.

Ця стаття присвячена аналізу ролі проєктної діяльності у формуванні практичних навичок студентів. У ній розглядаються різні підходи до організації проєктної роботи, її вплив на навчальний процес та результативність, а також приклади успішних проєктів, що демонструють значний освітній потенціал цього методу. У статті визначено, що проєктна діяльність в українських навчальних закладах також набуває широкої популярності, активно впроваджуючись у різні освітні програми. Вона сприяє реалізації сукупності завдань, які стоять перед українськими ЗВО: інтенсифікація освітнього процесу, системна інтеграція предметних завдань, розвиток вмінь експериментально-дослідної діяльності студентів, формування інформаційної культури учасників.

Ключові слова: система освіти, проєктна діяльність, практична підготовка, професійна майстерність, освітній потенціал.

Pakhomova Tetiana Oleksandrivna Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor of the Department of English Philology and Linguodidactics, Zaporizhzhia National University, Zhukovskiy Str., 66, Zaporizhzhia, 69063, <https://orcid.org/0000-0002-4660-9925>

Stefaniuk Olga Dmytrivna Candidate of Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Personnel Management, Labor Economics and Economic Theory, Poltava University of Economics and Trade, Ivana Banka Str., 3, Poltava, 36003, <https://orcid.org/0000-0001-7362-6096>

Hernichenko Ivan Ivanovych PhD in Pedagogy, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Technological and Professional Education and Decorative Arts, Khmelnytskyi National University, Institute Str., 11, Khmelnytskyi, 29000, <https://orcid.org/0000-0003-0403-2862>

THE ROLE OF PROJECT ACTIVITY IN THE FORMATION OF PRACTICAL SKILLS OF STUDENTS

Abstract. Today, project-based activities are gaining increasing popularity as an effective means of learning in higher education institutions. In the context of rapid technological development and growing demands for professional competencies, traditional teaching methods are unable to provide students with the necessary practical skills. In view of this, project-based activities become an important tool for integrating theoretical knowledge with practical skills, contributing to the improvement of the quality of education and the preparation of qualified specialists.

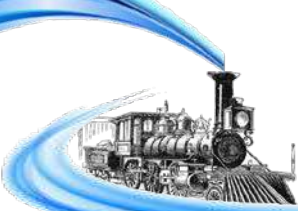
In modern conditions, project-based activities play a key role in the formation of students' practical skills, making them an indispensable element of the contemporary educational system. The relevance of this research direction is driven by the need to prepare highly qualified specialists capable of adapting to labor market demands and working effectively in various professional contexts. Indeed, project-based activities involve the development and implementation of projects that reflect real problems and challenges faced by professionals in different fields. This approach allows students to immerse themselves in the professional environment, interact with colleagues and instructors, and apply the knowledge gained in practice. Typically, projects are interdisciplinary in nature, which further develops teamwork, communication, and time management skills.

This article is dedicated to analyzing the role of project-based activities in the formation of students' practical skills. It examines various approaches to organizing project work, its impact on the educational process and effectiveness, as well as examples of successful projects that demonstrate the significant educational potential of this method. The article notes that project-based activities are also becoming widely popular in Ukrainian educational institutions, being actively integrated into various educational programs. They contribute to achieving a set of tasks faced by Ukrainian higher education institutions: intensifying the educational process, systematically integrating subject-specific tasks, developing students' experimental research skills, and forming participants' information culture.

Keywords: education system, project-based activities, practical training, professional skills, educational potential.

Постановка проблеми. У сучасному світі, де інновації та технологічний прогрес вимагають від професіоналів високого рівня адаптивності та практичних навичок, традиційні методи навчання неспроможні забезпечити необхідний рівень підготовки студентів. Багато випускників зіштовхуються з проблемою невідповідності теоретичних знань реальним вимогам ринку праці, що ускладнює їхнє працевлаштування та кар'єрне зростання. В умовах глобалізації та швидких змін у різних галузях економіки, освітні заклади вимушені шукати нові підходи до навчання, які дозволять студентам не лише отримувати знання, але й ефективно застосовувати їх на практиці.

Одним із найбільш перспективних інструментів для подолання цієї проблеми є проєктна діяльність. Вона дозволяє студентам працювати над реальними задачами, розвиваючи тим самим не лише професійні компетенції, але й важливі «м'які» навички, такі як критичне мислення, командна робота, лідерство та управління часом. Проте, незважаючи на очевидні переваги проєктного методу, його впровадження у навчальний процес зіштовхується з низкою викликів, серед яких недостатня підготовка викладачів, брак ресурсів та організаційні труднощі.

Враховуючи важливість проєктної діяльності для розвитку студентів та їхньої професійної підготовки, необхідно детально розглянути основні виклики, з якими зіштовхуються освітні заклади, а також ефективні способи їх вирішення. Вирішення цих завдань сприятиме покращенню організації проєктної діяльності та забезпеченню високої якості освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження [1] аналізує різні підходи до впровадження проєктної діяльності у навчальні плани. Автор визначає, що студентам, які беруть участь у проєктній діяльності, притаманний вищий рівень мотивації та зацікавленості в навчанні.

У роботі [2] автори здійснюють систематичний огляд літератури з теми проєктного навчання. Вони підкреслюють, що проєктна діяльність сприяє розвитку критичного мислення, творчих здібностей та комунікативних навичок у студентів.

Стаття [3] присвячена дослідженню того, як підтримувати мотивацію студентів під час виконання проєктів. Автори роботи виявили, що студентам потрібна постійна підтримка та зворотний зв'язок від викладачів.

У дослідженні [4] автор наголошує на важливості проєктного навчання для розвитку навичок, необхідних фахівцям у 21 столітті. Зокрема, йдеться про вміння працювати в команді, вирішувати складні проблеми та адаптуватися до змін.

Автори [5] описують стандарти та принципи ефективного проєктного навчання. Вони виділяють необхідність чіткого планування та організації проєктів для досягнення освітніх цілей.

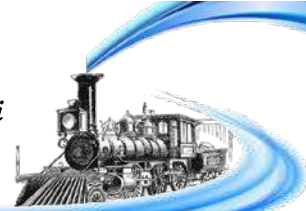
Дослідження [6] визначає, як проєктна діяльність сприяє переходу від викладацько-центричної до студенто-центричної моделі навчання. Цей підхід дозволяє студентам брати на себе більше відповідальності за власне навчання.

На основі проведеного огляду літератури можна виділити кілька важливих сфер, які потребують подальшого дослідження:

- недостатня увага до індивідуальних відмінностей студентів. Більшість досліджень зосереджуються на загальних результатах проєктного навчання, але мало уваги приділяється тому, як індивідуальні відмінності студентів впливають на ефективність проєктної діяльності;

- проєктне навчання у різних культурних контекстах. Існує потреба у вивченні ефективності проєктного навчання у різних культурних та соціальних контекстах, щоб зрозуміти, як місцеві умови впливають на результати навчання;

- інтеграція нових технологій у проєктне навчання. З появою нових технологій, таких як штучний інтелект та віртуальна реальність, виникає потреба у дослідженні їх інтеграції у проєктне навчання для підвищення його ефективності.

Таким чином, хоча проєктне навчання визнане ефективним інструментом для розвитку практичних навичок у студентів, існує кілька важливих аспектів, які потребують подальшого дослідження для досягнення повного розуміння його потенціалу та обмежень.

Метою статті є дослідження ролі проєктної діяльності у формуванні практичних навичок студентів в умовах сучасної освітньої системи.

Відповідно до поставленої мети визначено наступні завдання дослідження:

- здійснити аналіз існуючих моделей проєктного навчання та їх ефективності у різних освітніх контекстах;
- дослідити приклади успішних проєктів, що демонструють значний освітній потенціал цього методу;
- визначити напрямки для майбутніх досліджень, які можуть сприяти поглибленню розуміння ролі проєктної діяльності у навчанні.

Виклад основного матеріалу. Проєктне навчання бере свій початок у педагогічних концепціях кінця XIX – початку XX століття. Ідея залучення студентів до активного вирішення реальних проблем вперше була висловлена американським філософом і педагогом Джоном Дьюї. Він вважав, що навчання має бути тісно пов'язане з практикою, і що студенти найкраще навчаються через досвід та активну діяльність. Його підхід до освіти став основою для розвитку прогресивної педагогіки, яка акцентувала увагу на важливості практичних знань і навичок.

У 1918 році Вільям Херд Кілпатрік, учень і послідовник Дьюї, систематизував ці ідеї в концепції проєктного методу. Він вважав, що проєкти, над якими працюють студенти, повинні бути значущими і корисними для них, а навчання через проєкти має сприяти всебічному розвитку особистості. Метод Кілпатріка передбачав, що студенти самі обирають тему проєкту, планують свою роботу, виконують її та оцінюють результати, що сприяє розвитку самостійності, відповідальності та критичного мислення.

Протягом XX століття проєктна методика поступово інтегрувалася в освітні програми різних країн. У 1960-1970-х роках, під впливом нових досліджень в галузі педагогіки та психології, проєктне навчання набуло нових форм. Розвиток технологій дозволив розширити можливості для створення та реалізації проєктів, а також для співпраці між студентами з різних країн.

У XXI столітті проєктне навчання стало невід'ємною частиною багатьох освітніх систем. Воно активно використовується в різних освітніх закладах, від початкових шкіл до університетів, і охоплює широкий спектр дисциплін. Завдяки інтеграції з іншими педагогічними підходами, такими як конструктивізм, активне навчання та проблема-орієнтоване навчання, проєктна мето-

дика продовжує розвиватися і вдосконалюватися, адаптуючись до нових викликів та потреб сучасного суспільства (табл. 1).

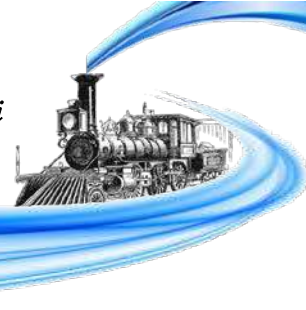
Таблиця 1

Педагогічні концепції, що підтримують проєктну діяльність

Характеристика концепції	Роль у проєктній діяльності
<i>Конструктивізм</i> , як педагогічна концепція, підкреслює, що знання не передаються від викладача до студента в готовій формі, а конструюються самими студентами в процесі активного навчання.	Проєктна діяльність прямо відповідає принципам конструктивізму, оскільки студенти беруть активну участь у власному навчанні, вирішуючи реальні проблеми та створюючи нові знання на основі попереднього досвіду. Викладач у цьому випадку виступає не стільки як джерело знань, скільки як фасилітатор, який допомагає студентам орієнтуватися в навчальному процесі.
<i>Активне навчання</i> акцентує увагу на активній участі студентів у навчальному процесі через дискусії, практичні завдання, групову роботу та інші інтерактивні методи. Цей підхід підкріплений дослідженнями, які показують, що студенти запам'ятовують і розуміють матеріал краще, коли вони активно залучені до процесу навчання.	Проєктна діяльність є однією з форм активного навчання, оскільки вимагає від студентів активної участі у всіх етапах проєкту: від планування та виконання до аналізу та презентації результатів. Такий підхід сприяє розвитку навичок критичного мислення, вирішення проблем та самостійності.
<i>Проблемно-орієнтоване навчання (PBL)</i> базується на принципі навчання через вирішення реальних проблем. За цього підходу студенти працюють в малих групах, щоб вирішити складні, реальні проблеми, що вимагають інтеграції знань з різних дисциплін.	PBL і проєктна діяльність мають багато спільного. У PBL студенти починають з проблеми, формулюють питання, досліджують та розробляють рішення, що ідеально вписується в концепцію проєктного навчання, де студенти створюють проєкт на основі реальної проблеми.

Джерело: складено авторами на основі [2-5]

Наразі існує кілька моделей проєктного навчання, котрі застосовуються в різних освітніх контекстах. Розглянемо найбільш розповсюдженні з них та проаналізуємо їх ефективність (табл. 2).

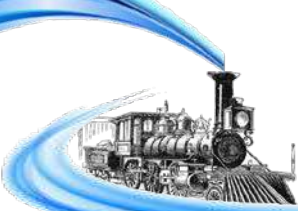

Таблиця 2

Моделі проєктного навчання та напрями їх застосування

Характеристика	Напрями застосування
Project-Based Learning (PBL) – модель навчання, в якій студенти працюють над довготривалими проєктами, що включають дослідження, вирішення проблем та створення кінцевого продукту. Проєкти часто мають міждисциплінарний характер і вимагають від студентів застосування знань з різних галузей.	У середній школі PBL сприяє розвитку навичок критичного мислення, креативності та співпраці. Дослідження показують, що студенти, які навчаються за цією моделлю, демонструють вищі результати в тестах на розуміння матеріалу та здатність до самостійного навчання. У ВНЗ PBL ефективно готує студентів до професійної діяльності, допомагаючи їм набувати практичних навичок та досвіду роботи в команді. Студенти, які беруть участь у таких проєктах, часто відзначають підвищення мотивації та інтересу до навчання.
Problem-Based Learning (PrBL) зосереджується на розв'язанні конкретних проблем або ситуацій, що вимагають від студентів застосування аналітичних та дослідницьких навичок. Студенти працюють у малих групах, досліджуючи проблему та розробляючи її рішення.	PrBL широко використовується у медичних школах, де студенти аналізують клінічні випадки та пропонують лікування. Це сприяє розвитку критичного мислення та клінічних навичок. У технічних університетах PrBL допомагає студентам розвивати навички вирішення технічних проблем та інноваційного мислення. Вони вчаться застосовувати теоретичні знання у практичних ситуаціях.
Inquiry-Based Learning (IBL) акцентує увагу на процесі дослідження, де студенти самостійно формулюють питання, проводять дослідження та аналізують результати. Ця модель підходить для навчання, яке вимагає високого рівня самостійності та наукового підходу.	IBL ефективно використовується у сфері викладання природничих наук, де студенти проводять експерименти, досліджують природні явища та розробляють гіпотези. Це сприяє розвитку наукового мислення та дослідницьких навичок. У гуманітарних науках IBL допомагає студентам розвивати аналітичні та критичні навички, досліджуючи історичні події, літературні твори та соціальні явища.
Service-Learning (SL) поєднує навчання з громадською роботою, де студенти беруть участь у проєктах, спрямованих на вирішення соціальних проблем. Це дозволяє їм застосовувати академічні знання на практиці та розвивати громадянську свідомість.	SL сприяє розвитку емпатії, соціальної відповідальності та лідерських навичок. Студенти, які беруть участь у таких проєктах, відзначають підвищення своєї мотивації та розуміння соціальних проблем. У бізнес-школах SL допомагає студентам розвивати управлінські навички та здатність до соціально відповідального бізнесу. Вони отримують реальний досвід роботи в громадах та впливу на соціальні зміни.

Джерело: складено авторами на основі [4-7]

Вибір моделі проєктного навчання залежить від конкретних цілей навчання, контексту та потреб студентів. Кожна з моделей має свої переваги та недоліки:

- PBL підходить для міждисциплінарних проєктів та розвитку комплексних навичок;
- PrBL ефективна для вирішення конкретних проблем та розвитку аналітичного мислення;
- IBL сприяє розвитку дослідницьких навичок та наукового підходу;
- SL розвиває соціальну відповідальність та практичні навички у реальних умовах.

Отже, проєктний підхід виходить за межі традиційних методів навчання, пропонуючи студентам можливості для розвитку широкого спектра практичних навичок, які є важливими для їх майбутньої професійної кар'єри. Це досягається за рахунок того, що:

- проєктна діяльність орієнтована на реальні проблеми, що відображають сучасні виклики в різних галузях. Студенти навчаються аналізувати ситуації, виявляти основні проблеми та шукати ефективні шляхи їх вирішення. Це підвищує їх здатність адаптуватися до реальних умов праці;

- виконуючи проєкти, студенти часто стикаються з необхідністю застосовувати нестандартні рішення та впроваджувати інноваційні розробки. Це сприяє розвитку їхньої здатності до творчого мислення та генерації нових ідей, що є цінними якостями для сучасних фахівців;

- по-третє, більшість проєктів виконуються в команді, що вимагає від студентів вміння ефективно співпрацювати, комунікувати та координувати свої дії. Це також дозволяє розвивати лідерські якості, оскільки проєктна діяльність часто включає розподіл ролей та відповідальностей;

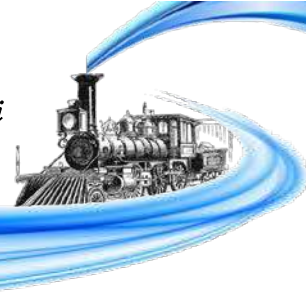
- студенти навчаються планувати проєкти, встановлювати цілі, розподіляти ресурси, контролювати виконання завдань та оцінювати результати. Це формує у них навички управління проєктами, які є надзвичайно важливими для будь-якої професійної діяльності;

- проєктна діяльність стимулює студентів нести відповідальність за виконання завдань та кінцевий результат роботи. За рахунок цього, вони вчаться працювати самостійно, приймати рішення та нести за них відповідальність;

- успішне завершення проєкту забезпечує студентам відчуття досягнення та задоволення від виконаної роботи. Це підвищує їхню мотивацію до навчання та професійної діяльності, сприяє формуванню позитивного ставлення до праці;

- у процесі виконання проєктів студенти часто стикаються з необхідністю самостійно здобувати нові знання та навички. Це розвиває їх здатність до самонавчання, що є важливою умовою для успішного професійного розвитку в умовах швидких змін і постійного розвитку технологій.

Далі розглянемо приклади успішних проєктів із різних країн світу та проаналізуємо їх вплив на студентів, демонструючи, як проєктна діяльність

сприяє формуванню компетенцій, необхідних для успішної професійної діяльності та особистісного розвитку (табл. 3).

Таблиця 3

Приклади успішних закордонних проєктів та їхній вплив на студентів

Характеристика проєкту	Напрями впливу
1	2
«Solar Decathlon» – це міжнародне змагання, організоване Департаментом енергетики США, у якому команди університетів з усього світу змагаються у проєктуванні, будівництві та експлуатації енергоефективних будинків, що працюють на сонячній енергії.	Студенти застосовують знання з різних дисциплін, таких як інженерія, архітектура, енергетика та екологія, для створення функціональних будинків. Робота в міждисциплінарних командах сприяє розвитку навичок співпраці та лідерства. Студенти винаходять нові рішення для підвищення енергоефективності та комфорту житла. Участь у змаганнях підвищує конкурентоспроможність студентів на ринку праці, надаючи їм досвід реалізації масштабних проєктів.
«Engineers Without Borders» (EWB) – це організація, яка залучає студентів до вирішення проблем розвитку у малозабезпечених країнах шляхом реалізації інженерних проєктів, таких як будівництво водопостачальних систем, електрифікація віддалених поселень та створення санітарно безпечних умов.	Студенти отримують розуміння глобальних викликів та соціальних проблем. Участь у реальних проєктах у різних країнах світу надає студентам цінний практичний досвід. Студенти навчаються розуміти важливість соціальної відповідальності та етичного підходу до інженерії. Робота в міжнародному середовищі сприяє розвитку міжкультурної компетентності та комунікаційних навичок.
«Enactus» – це міжнародна організація, яка об'єднує студентів, академічних наставників та бізнес-лідерів для реалізації підприємницьких проєктів, спрямованих на соціальні зміни. Студенти розробляють та реалізують проєкти, які мають позитивний вплив на громади, наприклад, створення соціальних підприємств або екологічних ініціатив.	Студенти навчаються основам підприємництва, бізнес-планування та управління проєктами. Проєкти стимулюють учасників до виявлення ініціативи та креативного підходу до вирішення соціальних проблем. Участь у «Enactus» дозволяє студентам встановити контакти з бізнес-лідерами та потенційними роботодавцями.
«Google Summer of Code» (GSoC) – це міжнародна програма, що надає студентам можливість працювати над відкритими програмними проєктами протягом літа. Студенти співпрацюють з організаціями-менторами для розробки та вдосконалення програмного забезпечення.	Студенти отримують глибокі знання та навички у програмуванні та розробці програмного забезпечення. Участь у реальних проєктах з відкритим вихідним кодом надає студентам цінний досвід, який високо цінується роботодавцями. Участь у програмі дозволяє студентам стати частиною глобальної спільноти розробників та встановити міжнародні контакти.

Продовження таблиці 3

1	2
«Fab Academy» – це освітня програма, яка вчить студентів цифровому виготовленню та прототипуванню. Студенти працюють у «Fab Labs» – лабораторіях цифрового виробництва, де вони створюють прототипи та реалізують власні інноваційні проекти.	Студенти здобувають навички роботи з сучасними технологіями цифрового виготовлення, такими як 3D-друк, лазерне різання та програмування. Інновації та підприємництво: Програма стимулює студентів до інновацій та створення нових продуктів, що може стати основою для власного бізнесу. Глобальні можливості: Студенти мають можливість співпрацювати з учасниками з усього світу, що розширює їхні горизонти та можливості для міжнародної співпраці. Проектний підхід: Навчання базується на реалізації конкретних проектів, що сприяє практичному засвоєнню знань та навичок.

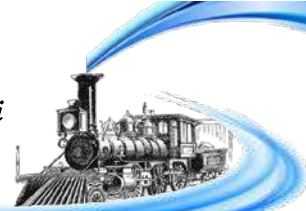
Джерело: складено авторами на основі [1-3]

Проектна діяльність в українських навчальних закладах також набуває широкої популярності, активно впроваджуючись у різні освітні програми. Вона сприяє реалізації сукупності завдань, які стоять перед ЗВО: інтенсифікації освітнього процесу, системній інтеграції предметних завдань, розвитку вмінь експериментально-дослідної діяльності студентів, формуванню інформаційної культури учасників. У таблиці 4 наведено кілька успішних прикладів реалізації освітніх проектів в Україні та їхній вплив на студентів.

Таблиця 4

Приклади успішних українських проектів та їхній вплив на студентів

Характеристика проекту	Напрями впливу
1	2
Мета проекту «Інноваційний університет і лідерство» (Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут») – розвиток інноваційного мислення та лідерських якостей у студентів через участь у науково-дослідних та стартап-проектах. Студенти працюють над створенням власних стартапів, проходять тренінги з підприємництва та зустрічаються з успішними підприємцями.	Участь у проекті стимулює студентів до пошуку нових рішень та впровадження інновацій. Студенти здобувають знання та навички, необхідні для створення та ведення бізнесу. Проект надає можливість встановити контакти з підприємцями та потенційними інвесторами, що може стати важливим для подальшої кар'єри.

Продовження таблиці 4

1	2
Проект «Соціальне підприємництво» (Львівська бізнес-школа Українського католицького університету) спрямований на розвиток соціального підприємництва серед студентів. Учасники розробляють та реалізують бізнес-ідеї, що мають соціальне значення, наприклад, створення центрів підтримки для малозабезпечених або освітніх програм для дітей.	Студенти усвідомлюють важливість соціальної відповідальності та значення підприємництва для вирішення соціальних проблем. Участь у проєкті надає студентам цінний практичний досвід у веденні соціального бізнесу. Робота над соціальними проєктами сприяє розвитку навичок комунікації та роботи з різними категоріями населення.
Проект «Волонтерська програма» (Національний університет «Острозька академія») передбачає участь студентів у волонтерських ініціативах, спрямованих на підтримку місцевих громад, організацію культурних та освітніх заходів, допомогу соціально незахищеним верствам населення.	Студенти розвивають навички комунікації, співпраці та емпатії. Участь у волонтерській діяльності сприяє формуванню активної громадянської позиції та відповідального ставлення до суспільства. Волонтерські проєкти допомагають студентам розвивати лідерські якості та організаторські здібності.

Джерело: складено авторами на основі [5-11]

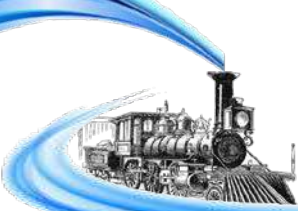
Проектна діяльність у навчальних закладах України сприяє формуванню практичних навичок студентів, тому її результати повинні бути помітними та вимірюваними. Наприклад, студенти Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут» створили декілька стартапів, що отримали інвестиції та почали комерційну діяльність. Це вказує на реальне застосування набутих знань та навичок у практичних умовах [10].

Студенти Львівської бізнес-школи Українського католицького університету, що брали участь у проєкті «Соціальне підприємництво», отримали можливість виступати на міжнародних конференціях, презентуючи свої ініціативи та здобуваючи досвід публічних виступів і лідерства [11].

Учасники волонтерської програми Національного університету «Острозька академія» реалізували ряд проєктів, спрямованих на підтримку соціально незахищених верств населення. Це включало організацію благодійних акцій, збір коштів для дитячих будинків та підтримку ветеранів. Внаслідок цього покращилося життя багатьох людей, що свідчить про значний соціальний вплив студентських проєктів [12].

Незважаючи на численні переваги, впровадження проєктної діяльності супроводжується низкою викликів, які можуть ускладнювати процес та знижувати його ефективність. Серед них:

- нестача ресурсів. Рішенням може бути залучення спонсорів, партнерів, використання краудфандингу або пошук грантів;

- низька мотивація студентів. Важливо враховувати їхні інтереси при виборі проєктів, використовувати мотиваційні методи, такі як конкурси, нагороди, заохочення;

- відсутність досвіду у викладачів. Необхідно проводити навчання та тренінги для викладачів, обмінюватися досвідом з колегами, залучати фахівців з інших сфер;

- труднощі в організації командної роботи. Важливо розвивати навички командної роботи, проводити регулярні зустрічі для обговорення проблем, застосовувати методи фасилітації;

- складнощі в оцінюванні. Впровадження чітких критеріїв оцінювання, залучення незалежних експертів та використання самооцінки студентів допоможуть зробити процес оцінювання більш об'єктивним.

Виявлення та аналіз цих викликів дозволять розробити стратегії та методи, які сприятимуть покращенню організації проєктної діяльності, підвищенню мотивації студентів та забезпеченню високої якості освіти.

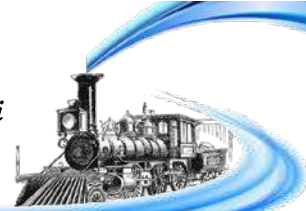
Висновки. Проєктна діяльність відіграє ключову роль у формуванні практичних навичок студентів, що робить її незамінним елементом сучасної освітньої системи. Актуальність цього напрямку дослідження обумовлена необхідністю підготовки висококваліфікованих фахівців, здатних адаптуватися до вимог ринку праці та ефективно працювати в різних професійних контекстах.

Проєктна діяльність є ефективним інструментом для розвитку практичних навичок майбутніх фахівців у таких сферах, як інженерія, медицина, бізнес, соціальні науки та гуманітарні дисципліни. Навчальні заклади можуть використовувати проєктну діяльність для підвищення якості освіти та забезпечення всебічного розвитку студентів.

Перспективи майбутніх досліджень включають вивчення нових методів та підходів до організації проєктної діяльності, аналіз ефективності наявних моделей проєктного навчання в різних освітніх контекстах, а також дослідження впливу проєктної діяльності на довгостроковий професійний розвиток студентів.

Література:

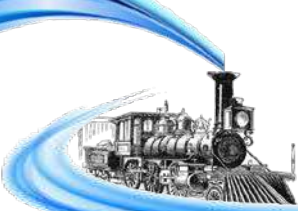
1. Aksela M., Haatainen O. Project-based Learning (PBL) in Practise: Active Teachers' Views of Its' Advantages and Challenges." Integrated Education for the Real World (2019). Integrated Education for the Real World : 5th International STEM in Education Conference Post-Conference Proceedings, 9–16.
2. Almazroui K. M. Project-Based Learning for 21st-Century Skills: An Overview and Case Study of Moral Education in the UAE. 2022. 1–12. <https://doi.org/10.1080/00377996.2022.2134281>
3. Alrajeh T. S. Project-based Learning to Enhance Pre-service Teachers' Teaching Skills in Science Education. Universal Journal of Educational Research, 2021. 9(2), 271–279. <https://doi.org/10.13189/ujer.2021.090202>

4. Ardichvili A., Page V., & Wentling T. Motivation and barriers to participation in virtual knowledge-sharing communities of practice. *Journal of Knowledge Management*, 2003. 7(1), 64–77. <https://doi.org/10.1108/13673270310463626/FULL/XML>
5. Du Toit-Brits C. A focus on Self-directed Learning: The Role that Educators' Expectations Play in the Enhancement of Students' Self-directedness. *South African Journal of Education*, 2019. 39(2), 1–11. <https://doi.org/10.15700/saje.v39n2a1645>
6. Egan S., Waugh F., Giles R., Bowles W. Authentic Assessment: Partners in Developing a Web-Based Guide. 2017. 36(6), 731–744. <https://doi.org/10.1080/02615479.2017.1303042>
7. Evans C. Measuring Student Success Skills: A Review of the Literature on Critical Thinking. 21st Century Success Skills. National Center for the Improvement of Educational Assessment. 2020.
8. Halonen J. S., Dunn D. S. Embedding Career Issues in Advanced Psychology Major Courses. 2017. 45(1), 41–49. <https://doi.org/10.1177/0098628317744967>
9. Hussein B. Addressing Collaboration Challenges in Project-Based Learning: the Student's Perspective. *Education Sciences* 2021, Vol. 11, Page 434, 11(8), 434. <https://doi.org/10.3390/EDUCSCI11080434>
10. Річний звіт Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти за 2021 рік / За заг. ред. С. Квіта. К.: Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, 2022. 232 с.
11. Львівська бізнес-школа Українського католицького університету. URL: https://lvbs.com.ua/?utm_source=google&utm_medium=cpc&utm_campaign=pmax&utm_content&utm_term&gad_source=1&gclid=Cj0KCQjwvb-zBhCmARIsAAfUI2sE0RXYMRkCfYN2VoTUQ8BNz5FQ3M8n46RjYVknNbM7NJBbyYzHG1FoaAkLGEALw_wcB
12. Національний університет «Острозька академія». URL: <https://www.oa.edu.ua/ua/foreign/prog/volonter/>

References:

1. Aksela, M., & Haatainen, O. (2019). Project-based Learning (PBL) in Practise: Active Teachers' Views of Its' Advantages and Challenges." *Integrated Education for the Real World* (2019). *Integrated Education for the Real World : 5th International STEM in Education Conference Post-Conference Proceedings*, 9–16.
2. Almazroui, K. M. (2022). Project-Based Learning for 21st-Century Skills: An Overview and Case Study of Moral Education in the UAE. 1–12. <https://doi.org/10.1080/00377996.2022.2134281>
3. Alrajeh, T. S. (2021). Project-based Learning to Enhance Pre-service Teachers' Teaching Skills in Science Education. *Universal Journal of Educational Research*, 9(2), 271–279. <https://doi.org/10.13189/ujer.2021.090202>
4. Ardichvili, A., Page, V., & Wentling, T. (2003). Motivation and barriers to participation in virtual knowledge-sharing communities of practice. *Journal of Knowledge Management*, 7(1), 64–77. <https://doi.org/10.1108/13673270310463626/FULL/XML>
5. Du Toit-Brits, C. (2019). A focus on Self-directed Learning: The Role that Educators' Expectations Play in the Enhancement of Students' Self-directedness. *South African Journal of Education*, 39(2), 1–11. <https://doi.org/10.15700/saje.v39n2a1645>
6. Egan, S., Waugh, F., Giles, R., & Bowles, W. (2017). Authentic Assessment: Partners in Developing a Web-Based Guide. 36(6), 731–744. <https://doi.org/10.1080/02615479.2017.1303042>
7. Evans, C. (2020). Measuring Student Success Skills: A Review of the Literature on Critical Thinking. 21st Century Success Skills. National Center for the Improvement of Educational Assessment.

8. Halonen, J. S., & Dunn, D. S. (2017). Embedding Career Issues in Advanced Psychology Major Courses. 45(1), 41–49. <https://doi.org/10.1177/0098628317744967>
9. Hussein, B. (2021). Addressing Collaboration Challenges in Project-Based Learning: the Student's Perspective. Education Sciences 2021, Vol. 11, Page 434, 11(8), 434. <https://doi.org/10.3390/EDUCSCI11080434>
10. Richnyi zvit Natsionalnoho ahentstva iz zabezpechennia yakosti vyshchoi osvity za 2021 rik [Annual report of the National Agency for Quality Assurance of Higher Education for 2021] / Za zah. red. S. Kvita. K.: Natsionalne ahentstvo iz zabezpechennia yakosti vyshchoi osvity - According to ed. S. Kvita. K.: National Agency for Quality Assurance of Higher Education, 2022. 232 p.
11. Lvivska biznes-shkola Ukrainskoho katolytskoho universytetu [Lviv Business School of the Ukrainian Catholic University]. URL: https://lvbs.com.ua/?utm_source=google&utm_medium=cpc&utm_campaign=pmax&utm_content&utm_term&gad_source=1&gclid=Cj0KCQjwvb-zBhCmARIsAAfUI2sE0RXYMRkCfYN2VoTUQ8BNz5FQ3M8n46RjYVknNbM7NJBbyYzHG1FoaAkLGEALw_wcB
12. Natsionalnyi universytet «Ostrozka akademiia» [Ostroh Academy National University]. URL: <https://www.oa.edu.ua/ua/foreign/prog/volonter/>